

Retrológr: Vše nejlepší do nového roku přeje Váš listonoš

Tomáš Kavka, Centrum pro studium populární kultury

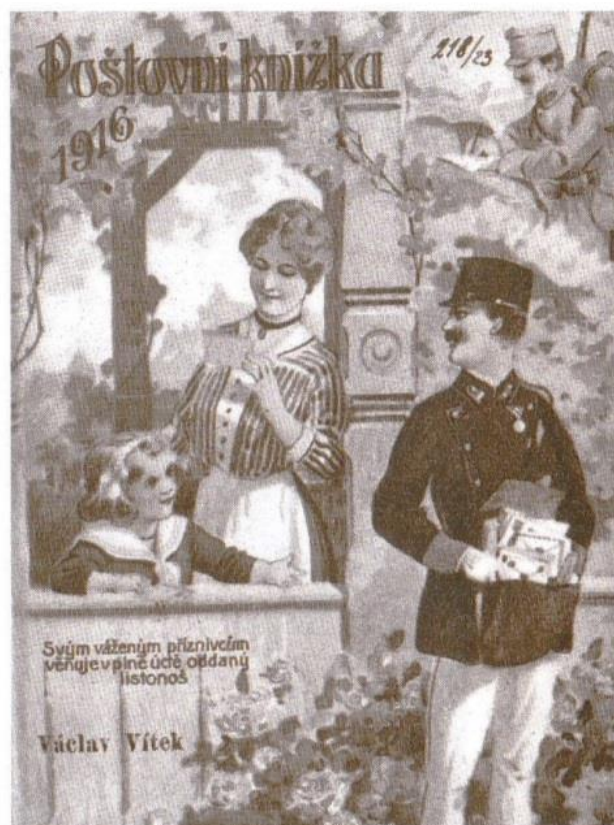
Tento Retrológr se vrací do časů, kdy poštovní zaměstnání ještě nenakazila emancipace a dopisy zásadně roznášeli příslušníci mužského pohlaví. Již koncem 18. století se vytvořil zvláštní žánr poštovních knížek rozdáváných drobnými poštovními zaměstnanci svým klientům, který přežil více jak jedno století, poslední poštovní knížky v Československu vyšly na rok 1948.

Poštovní knížky měly velikost zápisníků, listonoši je roznášeli svým zákazníkům vždy k novému roku a říkali si za ně o drobné spropitné. Obsahovaly částečně zábavné čtení – kreslené a psané anekdoty, básničky, kalendář, několik dobrých rad do života – a částečně avizovaly poštovní služby a jejich tarify. Zaujaly hned na první pohled svým obalem. Ten mívával barevný malovaný obrázek, který demonstroval idealizovanou situaci z poštovní služby. Nejčastěji se jednalo o výjev mladého chrabrého listonoše obdarovávajícího dopisem mladé slečny či rodinku.

I na tomto formátu byl vidět postupující čas a proměňující se dobová móda – a tak c. k. uniformovaného listonoše

s knírkem nahradil v čase první republiky uhlazený švihák, a stejně tak se měnila i obdarováváná žena. Zajímavou kapitolou jsou poštovní knížky z doby první světo-

vé války, kdy se na přebalech objevovaly i vzpomínky na vojáky v poli nebo třeba vrchní velitel armády císař František. Žánr to byl značně konzervativní, dalo by se říci, že podporoval dobové status quo jako ideální situaci rozdělení světa – úslužný zaměstnanec kontra měšťanský svět krásných a šťastných lidí. Pohodě odpovídaly i vtipy či příběhy uvnitř knížek. Šlo o zajímavý žánr, který by se určitě vyjímal i dnes vedle odborářských či podnikových časopisů, kdyby ho nepřerušila socialistická nadvláda pracujících, která pro podomní prodej neměla pochopení.

